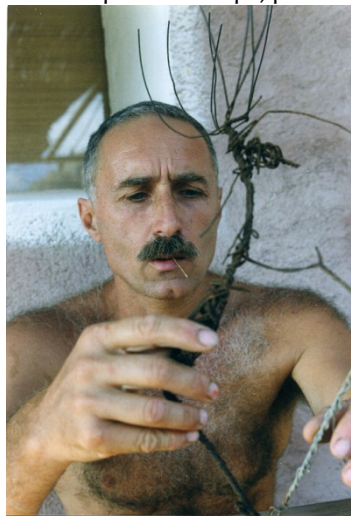

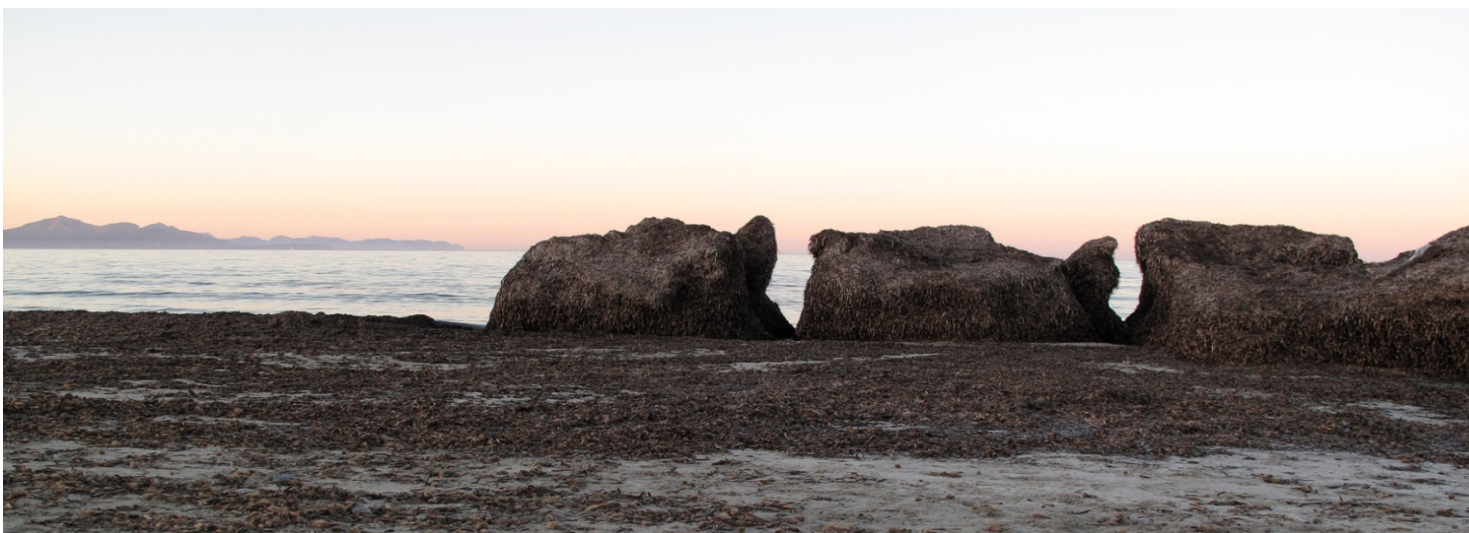
Aprenent a mirar i a veure

Antigament, quan un al·lot anava a demanar treball, si el mestre l'acceptava, es convertia en el seu mosset. La seva primera tasca consistia a **mirar**, observar amb atenció cada una de les passes que el mestre realitzava per completar el seu treball. Després, mentre seguia **mirant** i aprenent, li encomanaven altres feines complementàries: agranar, netejar, preparar les eines, fer alguns encàrrecs... Mirant el mestre, aprenia, però podien passar anys fins que aquest li confiava el maneig de les eines. Aleshores aquell al·lot deixava de ser un mosset i passava a ser quelcom important: ja era l'ajudant del seu mestre. Amb els pas del temps, podia arribar a convertir-se en mestre del seu ofici i, si els temps no canviaven, podia arribar el dia en què ell també acceptaria un altre mosset per ensenyar-li l'ofici.

Ara ja fa més de 40 anys que vaig voler aprendre l'ofici de pintar, i vaig començar **mirant**. Com que no tenia cap mestre, em fixava com ho feien els altres, inclús em vaig comprar un llibret: “*Aprenda a pintar en 5 lecciones*”, on tot semblava molt fàcil. Quan creia que ja havia mirat prou, vaig intentar agafar les eines, i aquí començaren els problemes. Si hagués tingut un mestre, m'hauria fet repetir una vegada i una altra aquell gris, aquella composició, aquella proporció, aquell gest, fins aconseguir dominar-ho, però els que no tenim mestres ni pares ni padrins, els que tenim al·lèrgia a la disciplina, els que adoram la llibertat i, a més, treballam sense partitura, estam condemnats a començar cada dia de nou, a viure una crisi constant, intentant avançar amb el vent de proa. Per això, després de 40 anys, encara no he après l'ofici, ni tan sols sé manejar les eines, encara estic aprenent a **mirar** i a fer algunes feines complementàries. Si bé durant anys he experimentat una sensació de fracàs, ara em sent satisfet de no haver perdut totalment el temps. En aquest llarg període d'aprenent de mosset, he après a agranar, a recollir les eines, a fer encàrrecs... i també a **mirar**.

Havia llegit als llibres que els objectes reflectien la llum i que en arribar a l'ull aquest actuava com una càmera fotogràfica i, a través de la retina, transmetia la imatge al cervell, tot acompanyat de dibuixos anatòmics i d'explicacions científiques. D'aquí es deduïa que l'ull era un receptor, que la realitat era la que era tal com la veiem. Mare de Déu, i jo m'ho vaig creure! Després vaig saber que els animals no veuen el mateix que nosaltres, que només captam una petita part de les radiacions que reflecteix la matèria, que la imatge que es forma a la retina és invertida, que el cervell està a les fosques i que l'únic que rep són impulsos elèctrics a través dels cables de les neurones i els transforma en imatges. També he sabut que si un científic i un neòfit **miren** pel microscopi no veuen el mateix, que l'observador pot modificar allò observat..., que els nins no vénen de París i que la terra és rodona. També he après que **mirar** és un verb i que es pot conjugar, però no significa el mateix amb el verb **veure**. **Mirar**, però sobretot **veure**, és una acció, és un procés actiu, no és passiu, excepte quan badam, meditam o estam distrets, en aquests casos les imatges entren passivament, però no les miram. Quan el **mirar-veure** és un acte voluntari, hi participa tot el nostre bagatge cultural, estètic, anímic. Podem **mirar** coses semblants, però tots hi podem veure coses diferents. I així m'han passat 40 anys: **mirant**, entrenant la mirada, aprenent l'ofici de mirar. Durant els primers anys d'activitat artística, els ulls em varen

enganyar fent-me creure que **miraven** cap a fora. Aprenent a **mirar** he après a cercar, cercant he après a trobar tot allò que s'assembla al que duc a dins. He arribat a entendre per què quan Miró agafava una pedra es convertia en “un Miró”. He après que la **mirada** transforma allò observat i que l'obra, una vegada acabada, transforma l'observador. He après que quan una part de l'ànima de l'autor ha quedat dipositada a l'obra, aquesta, sigui quina sigui la “tècnica” o mitjà en què es mostra, pot transmetre aquesta energia a l'espectador. He après que la bellesa pot romandre oculta en els objectes fins que rep la **mirada** sensible i metamòrfica de l'espectador, que fa que aquesta es manifesti. He après que l'energia que es desprèn pot

transgredir el segon principi de la termodinàmica. He après que aquesta manifestació, aquest acte subtil, intangible, és sublim i fugisser. Cercar el plaer d'aquestes sensacions és el que em motiva a seguir treballant cada dia. Encara estic aprenent a dialogar amb la matèria i a convidar les muses a seure a la pau de l'ombra, perquè ens acaroinin i ens transportin a llocs desconeguts. Aleshores, ja no hi ha intermediaris, ni llibres, ni mestres, ni doctrines, ni tendències... La matèria és innocent i vol ser tractada d'una manera simple i natural.

Quan vaig començar a aprendre a **mirar**, els ulls cercaven imatges on la bellesa s'exhibia cridanera i esponerosa, ara ja s'embadaleixen **mirant** qualsevol cosa: una taca, una retxa, un bocí de pedra o de fusta, un desjecte on intuesc que s'hi pugui ajaçar una mica d'harmonia... Però amb els anys els ulls es fan vells i per això me n'he comprat un de vidre, ple d'instruccions i de botonets. Amb molta paciència i més de dues flastomies ens estam aregant un a l'altre; ell m'ensenya a mirar i jo a veure. Aquest **ull de vidre**, de mirada potent, incansable i freda no serviria per res si no anàs connectat al cervell portàtil on els seus impulsos elèctrics són processats i convertits en imatges. La meva feina consisteix a coordinar els dos ulls, el de carn i os i el de vidre perquè treballin en sintonia. Si bé el funcionament mecànic és semblant (impulsos elèctrics que es converteixen en imatges), el de vidre encara no sap el que és un dematí de primavera. Durant els darrers anys m'he embarcat en un projecte agosarat: intentar aconseguir destil·lar unes gotes de rosada dels seus insensibles i incansables circuits digitals. Després d'alguns anys de mirar amb l'ull de vidre, quan s'han començat a integrar les seves fibres sensibles amb les meves neurones, han sorgit nous arxius i noves imatges. Es tracta d'una nova **visió binocular** on els dos ulls interaccionen i es reinterpreten simbiòticament.

Els humans som agosarats i la innocència és atrevida. Disculpau l'atreviment de tacar el blanc i de voler representar la vida-natura polièdrica i mutable sobre superfícies planes, fixes i immutables, per desvelar algunes de les cares que l'infinit calidoscopi de l'univers manifesta en cada objecte-instant.

Agraint el privilegi de poder veure-gaudir i compartir.

Per totes les meves relacions. Hivern 2012.

Tomeu l'Amo